
У РАДІ БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ДЕНДРОПАРКІВ УКРАЇНИ

25—28 вересня 2006 р. у Національному дендропарку "Софіївка" НАН України пройшла чергова сесія Ради ботанічних садів та дендропарків України (РБСДУ). В її рамках відбулася міжнародна наукова конференція на тему "Старовинні парки і ботанічні сади — наукові центри збереження біорізноманіття та охорона історико-культурної спадщини", а також були розглянуті деякі організаційні питання.

У роботі сесії (конференції) взяли участь близько двохсот осіб з 15 ботанічних садів та 5 дендропарків — членів Ради, 25 інших установ біологічного, природоохоронного, освітнього профілю, а також близько 20 науковців з ботанічних садів, дендропарків і біологічних установ Польщі, Росії, Азербайджану, Грузії, Білорусі. Крім того, були присутні представники органів місцевого самоврядування, екологічної служби та Президії Національної академії наук України, виступи яких розпочали сесію (конференцію).

На пленарних та секційних засіданнях учасники заслухали 22 доповіді, 5 доповідей були представлені як стендові. Матеріали конференції опубліковані в збірнику "Старовинні парки і ботанічні сади — наукові центри збереження біорізноманіття та охорона історико-культурної спадщини" (Умань, 2006. — 450 с.). Також учасники оглянули дендропарк, розсадник, ботанічні колекції та окремі експозиції історико-культурної спадщини.

Заслухавши та обговоривши доповіді, оглянувши колекції, Сесія ухвалила таке:

1. Нині садово-паркове мистецтво є взірцем інтеграції різних наукових знань.

2. Сучасні ботанічні сади та дендропарки (прообрази присадибних садів та городів, монастирських та маєткових садів і парків тощо) України та зарубіжжя є цінною історико-культурною спадщиною, крім того, що вони є науковими центрами збереження біорізноманіття рослин.

3. Відзначити надзвичайно цікаві наукові доповіді науковців із зарубіжних країн (Польщі, Азербайджану, Грузії, Росії).

4. Відмітити надзвичайну важливість досліджень, які нині проводяться в старовинних, особливо, в маловідомих маєткових парках (наприклад, про парк у Чернігівській області ніде раніше не згадувалось).

5. Відомості, надані доповідачами, що ґрунтувалися на архівних даних досліджень історії створення та розвитку окремих старовинних ландшафтних парків, збагатили слухачів новими знаннями.

6. Старовинні ботанічні сади та дендропарки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва є не тільки науковими, а й рекреаційними центрами. Більшість з них мають цінні колекції інтродуцентів-екзотів та рідкісних видів. Чимало парків потребують реконструкції.

7. Необхідно всебічно продовжувати та розвивати тенденцію участі студентів у створенні і реконструкції парків, пропагувати ідею створення ними проектів реконструкцій як дипломних робіт.

8. Історичні дослідження старовинних парково-маєткових ансамблів свідчать про те, що майже всі вони мали раніше оранжереї. Оранжереї, які нині належать Уманському державному аграрному уні-

Учасники міжнародної наукової конференції "Старовинні парки і ботанічні сади — наукові центри збереження біорізноманіття та охорона історико-культурної спадщини". Національний дендропарк "Софіївка" НАН України, Умань, 25—28 вересня 2006 р.

верситетові, доцільно було б повернути у власність дендропарку "Софіївка".

9. У дендропарку "Софіївка" проведена велика дослідна робота з архівними та історичними матеріалами, результати якої допомогли відновити фрагменти та композиції попереднього архітектурного задуму, а також робота з інтродукції рослин у Правобережному Лісостепу України.
10. На сьогодні Національний дендрологічний парк "Софіївка" — один з тих, що вважаються найкращими в світовому садово-парковому мистецтві. За 210 років "Софіївка" пройшла складний шлях становлення та оновлення, нині красою дендропарку милуються сотні тисяч відвідувачів, у тому числі і фахівці з багатьох країн світу. Саме приклад "Софіївки" є основою для навчання садово-парковому мистецтву, саме тут удосконалюються

методології для відновлення та збереження історичних парків і старовинних садів України, проектування реставраційних заходів з урахуванням світового досвіду. Це науково-дослідний центр садово-паркового мистецтва України.

11. Винести подяку керівництву та колективу дендропарку "Софіївка" за чудову організацію і проведення Сесії (конференції) Ради ботанічних садів та дендропарків України, а також за ідеальний стан дендропарку та колекції рослин.

Розглянувши організаційні питання, Сесія ухвалила таке:

1. Затвердити експертний висновок комісії Бюро Ради ботанічних садів та дендропарків України щодо Премії ім. акад. М.М. Гришка та нагородити цією премією (серед претендентів) старшого наукового співробітника, кандидата біологіч-

них наук Василя Федоровича Горобця (НБС НАН України) — за вагомий вклад у галузі селекції рослин та Віктора Миколайовича Самородова (Полтавський аграрний університет) — за роботи в галузі селекції та великий вклад, пов'язаний з увічненням імені Миколи Миколайовича Гришка і вручити нагороди лауреатам у день народження академіка.

2. Чергові сесії провести:

а) до 200-річчя Кременецького ботанічного саду 18—22 червня 2007 р. на базі цього саду провести в рамках Сесії конференцію на тему "Різноманіття фітобіоти: шляхи відновлення, збагачення та збереження. Історичні досягнення та сучасні проблеми". У зв'язку з ювілеєм надати всебічну допомогу Кременецькому ботанічному саду для подальшого його розвитку;

б) до 140-річчя Ботанічного саду Одеського національного університету ім. І.І. Мечнікова в рамках Сесії провести конференцію на тему "Роль ботанічних садів та дендропарків у формуванні довкілля і світогляду людини". Конференція відбудеться 17—21 вересня 2007 р. на базі цього саду.

У Бюро РБСДУ постійно проводиться робота із зверненнями окремих ботанічних садів та дендропарків щодо вирішення їхніх проблем, надається консультативна допомога.

РБСДУ підготовлені зауваження та пропозиції до проекту Закону №8062 "Про охорону прав на сорти рослин", які були враховані (Т.М. Черевченко). Також зроблено експертний висновок щодо колекцій рослин Ботанічного саду Подільського аграрно-технічного університету з метою подання клопотання щодо присвоєння їм статусу "національне надбання" (Т.М. Черевченко, Н.М. Трофименко, Н.В. Заїменко, А.І. Прокопів, О.О. Альохін).

РБСДУ в 2006 р. опубліковано довідникове видання "Ботанічні сади та дендропарки України" (Н.М. Трофименко, А.І. Прокопів) та статті про ботанічні сади і дендропарки загальнодержавного значення в "Екологічній енциклопедії", т. 1 (Т.М. Черевченко, Н.М. Трофименко, Ю.О. Клименко, директори цих ботанічних садів).

Майже повністю зібрано матеріали для книги "Ботанічні сади та дендропарки України" (Н.М. Трофименко, В.В. Кваша).

На засіданні Бюро РБСДУ 15 грудня 2006 р. в дендропарку "Софіївка" вручені премії ім. акад. М.М. Гришка лауреатам, визначеним комісією та сесією Ради (В.В. Горобець, В.М. Самородов).

Т.М. ЧЕРЕВЧЕНКО
голова Ради ботанічних садів і дендропарків України,
Н.М. ТРОФИМЕНКО
учений секретар Ради